

TÍZEVES A BÉT HATÁRIDŐS PIACA

Visszakapaszkodóban

A jubiláló határidős piac forgalma növekedőben van, ám a látszat csalóka: a kereslet és a kínálat általában a börzén kívül találkozik.

Kétórányi kereskedési idő, a tőzsdei látogatól térben felállított két BUX-monitor előtt egymás hegyén-hátán piros és zöld számokat barmoló, s az akkor még újdonságnak számító mobiltelefonon brókereseket hívogató befektetők. Az üvegfal túloldalán nyitl ki-költéssel kereskedő, övöbő, mutogató brókerok, a nagy elmozdulások idején a szükséges elszámolások miatt órákra leállított kereskedés, féláron kiárusított luxusautók és lakások – ezek mind a Budapesti Értéktőzsdé (BÉT) határidős piacának első évtizedhez kapcsolódó „képek”. E szegmens immár tinédzserkorba lépett, a

kereskedés teljesen elektronikusnak zajlik, túljutott az ezredfordulón tapasztalt forgalmi mélypontra, s új kihívások elé néz.

A DEVIZA ÉLRE TÖR. Amikor 1995-ben a határidős piac az értéktőzsdén is megkezdte működését, kevesen számítottak a forgalom robbanásszerű felfutására. Jött azonban a szinte senki által nem várt nagy részvényár-robbanás, néhány hét alatt kisbefektetők tömegeit csábítva át az azonnali piacra. Így, a részvényekkel is jól lehetett keresni, a határidős piacon azonban a pénz többszörösítésével lehet fogadni a jövőből árfolyamokra, így a morészabbak gyorsan rákaptak a határidős BUX-ra. Az

A BÉT határidős piacának forgalma

orosz válság aztán – több száz kisbefektető mellett – a felelőtlen brókereségeket is padlóra küldte, a forgalom drasztikusan visszaesett. A 2001-es mélypont után azonban lassan ismét beindult a határidős piac emelkedése, s tavaly már sikerült az 1996-as csúcs háromnegyedét megközelíteni (lásd a grafikon).

A befektető kör és a határidős piac egyes termékeinek népszerűsége azonban igencsak megváltozott. A „főnykorban” a BUX szinte egyedül vitte a prímet, a mostani felfutás azonban leginkább a devizapiac, kisebb részben pedig a határidős részvények forgalmának köszönhető. Nagyon téved azonban, aki ez alapján passzív kereskedés képet látja maga előtt. A BUX-piac decemberi lejáratait leszámítva ugyanis ajánlati árral is alig találkozik, a forgalom nagy része olyan kitételek keretében realizálódik, amelyeknél nem a tőzsdén találja meg egymást a kereslet és a kínálat, hanem előre kiadokkja a felek az ügyletet, amit aztán a tőzsdén csak megfoglaltak.

A határidős részvénypiacon létrejött ügyletek általában egy, az ügylet és a bróker számára egyaránt előnyös konstrukció születte. A befektető vételi pozíciót vesz fel például M1-részvényből, a brókernek pedig úgy biztosítja profitját, hogy megveszi a papírokat az azonnali piacon, majd a befektetővel szemben állva, az ügylet „múlik ki” arva, eladási pozíciót nyit ugyanannyi részvényre a határidős piacon.

A KINÁLTÁSOS KORSGAZ. Új kihívások

A kötés árárt az aktuális kamatszint határozza meg. A beférőző jól jár, mert költségmentesen megveszi a kamatot, a befektetőnek pedig nem kell részvényeket vennie, a határidős piacon kisebb befektetéssel jóval nagyobb összeggel tud játszani. A tőkeimét itt sokkal nagyobb lehet, mintha például kasszabonitelt venne fel és abból finanszírozná részvényvételét.

TÚL DRÁGA. „Az utóbbi tíz évben rendkívül szépen fejlődő hazai devizapiac sajnos módon pont a forgalom növekedésében leginkább érdekeltnek gondolt bankok, a központi elszámolóház és a tőzsdék foglalkozásában vesztő fejlődésének dinamikájából” – mondja Karagich István, a piac egyik legmeghatározóbb szereplőjének Bio-Chemix Kft. pénzügyi igazgatója. „A vállalkozások szerint hamarosan egybeeső a BÉT és Budapesti Áruzsáde ugyanis, jelenleg amolyan kizárólagos devizapiacként működve, elsősorban a pozíciók kinyitására és nyitvatartására szolgál” – teszi hozzá a szakember, aki a BÉT szűfőestési rendezvényén díjat kapott a piac érdekében tett erőfeszítéseiről. A magyar devizapiac befektetői ugyanis – legyen szó akár a devizakockázatok menedzselő, fedezeti (hedge) üzleteket kötőitől, akár a profit reményében kockázató spekulánsoktól – számlavezető beférőzőket, azok pedig a velük kapcsolatban álló bankokat használják üzletkötésre. A bankoknak pedig egyáltalán nem érdekük még a saját tőzsdéjük számára figyatosan nagyobb terhet jelentő, kis tételben üzletelő ügyfeleket sem a bőrszere teleni. Mivel a tőzsdéi üzletkötés díjai a bankközi piacéhoz képest a többszörösére rúgnak, a banki tőzsdék kénytelen helyzetben vannak. Visszarazsítja a tőzsdétől a befektetőket a mered árjegyzési metodika, továbbá a likviditás hiánya is. Jelenleg a tőzsdéi devizapiac egyetlen nagy vonzerejének a bankközi ellenében az számít, hogy magánüzeműek itt elért profitját nem terbeli árban nyereség-adó, nem biztos azonban, hogy ez még sokáig így marad.

Karagich István szerint a költségtől való csökkentésére a BÉT a Központi Elszámolóház és Értéktároló (Kéler) összefogva tehetne lépéseket. Az okosbba tett tőzsdéi és kinyitásokkal tudnák megoldani a kockázatot, hogy devizazüneteket az árjegyzés és a növekvő

számú megbízó révén likviditást teremtő tőzsdéi piacon valószínűsíthető. Mindez azonban még kevés Karagich szerint az ügyfelek továbbbővítésére is szükség lenne. A legnagyobb befektető, a nagy külkereskedelmi cégek is kénytelenek lehetnek ki az ablakon azzal, hogy nem versenyeznek a tőzsdéket, sok esetben nem diverzifikálják megfelelően fedezeti módszereiket, nem áldoznak eleget a legjobb fedezeti stratégia kidolgozására. Ezért

szükség van arra, hogy a tőzsdé mellett a bankok is szemináriumokkal, konferenciákkal, szakkonferenciákkal segítsék a devizakockázatot futó cégek pénzügyi vezetőinek továbbképzését. Közös érdek ugyanis, hogy az aktívabb vállalkozások révén a piacok forgalma markánsan bővüljön, s akkor a határidős piac 15. születésnapján az eddigieknél is sikeresebb múltat idézhet majd fel a tőzsde.

ACS GABOR

KÉZIKÖNYV A LEGJOBBÁKRÓL

adidas, Antenna Hungaria, Axetero, Black & Decker, Borsodi, British Airways, CIB Bank, Coca-Cola, Energizer, Femero, Figyelő, Ford, Heineken, HP, ISUZU, Ica, InfoRádió, Lakáskultúra, Libri, Mammút, Mavi, McDonald's, Microsoft, National Geographic, Neckermann, Neogranom, Népszabadság, Nokia, Nők Lapja, Ormá, OTP Bank, Pesti Est, Raiffeisen Bank, Samsung, Siemens, Soproni Ázsok, Startap, Szencsejének Rt., Teeco, T-Mobile, Unicorn, UPC, Vlagra, Világzsidok, Vista, WestEnd City Center, Whirlpool, Xerox, Zsolnay.

www.superbrands.hu